

skadijo po malem, kakor zjutranja megla, ki leži pomladi v vlažni dolini. Ni ga učitelja, da bi pri svojem podučevanju že ne bil skušal te grenke resnice; toda malo pa jih je še bilo, ki bi bili prav resno premišljevali in pretehtovali, zakaj se tako godi. Na to prevažno vprašanje so nekteri učitelji odgovarjali tako, drugi tako. Eni so djali, da je šolsko podučevanje premnogoterno, da se učenci preveč reči ob enem učé, da po tem nobene ne znajo dobro i. t. d. Drugi so terdili, da se šolski poduk prezgodaj preterguje in celó takrat, ko ga učenci ravno začnejo sprejemati i. t. d. Z eno besedo: ni ga bilo v zboru človeka, da bi bil mogel to nit prav razmotati. „Ker temu vprašanju nihče ne pride do živega“, pravi bistri vprašavec, „ga vam razvozlam jaz, in pravim: Učite tako, da bodo učenci tudi z očmi vidili vse, kar jih učite, to je, kažite jim reči, od katerih jim pripovedujete“. In glejte! ta hip se je rodil toliko imenitni kazavni poduk v šoli.

Šolsko blagó.

Lan, platno. Učenci berejo (v »Abecedniku« pod št. 28.): »Lan je rastlina. Kako se prideluje lan? Česa je treba, da dobimo platno in poslednjič obleko?

Učitelj nadaljuje: Lan je predivnata rastlina. Predivnate rastline imajo kožo ali lup in hiko po stebelu tako, da dajo lakno ali predivo. Taki rastlini ste pri nas lan in konoplje. Lan je dvojnega plemena: prezelej, kteremu zrele glavice popokajo, da se seme iz njih strese, in pa tisti, ktereга glavice cele ostanejo, in se potem starejo, da se dobí seme. Lan sejejo jeseni, da še le drugo leto zori, ali pa spomladi, kedar mine zima; prvemu pravijo ozmec, drugemu jari. Berž ko lan pet palcev visok zraste, ga je treba pleti in sicer tolikrat, kolikrat se pokaže kaj plevela. Zakaj tako? Kako plevel rastlinam škoduje? Če lan prav velik in gost zraste, nataknejo sim ter tje po njem velikih vej. Kaj pravite, čemu so mu te veje? Ali lan more lepo dorašati, če poleže? Kako lan cvetè? Ko lan dozori, ga porujejo, in če je prezelej, mu osmukajo glavice, ali ga rafnjajo, zato ker bi suhemu se glavice razpočile, in seme bi se zgubilo. Drugi lan pa se prej posuši, in potem rafnjá. Za tem ga razgrinjajo po travnikih, senožetih ali praznih njivah, da se na rōsi rosí ali godí. Zato je treba kakih treh tednov. Ko je lan izrosén, se posuši v sušivnici in tarice ga s terlico otarejo. Kdo je vidl, kako? Tako se pridobí predivo, ki ga potem na grebenu omikajo, kjer se tulje odločijo. Boljše pridivo se imenuje prazuje. Predica ga dene pri kolovratu na preslico, in ga préde. Potem se preja namota na motovilo, s ktereга se delajo klopčiki ali štrene. Štrene perejo in včasí tudi na

solncu belijo. Tkalec prejo osnuje, in jo navije v statve na vreteno, in tkê iz preje platno. Kako? Kakšna so berda? kakšna je snuvavnica? kakšen je greben? Platno belijo na solncu tako, da ga kropè z vodo tako dolgo, da je belo.

Iz platna dela šivilja ali mojskra srajce, srajčice, rjuhe, zavratnice, kape i. t. d. V prejšnjih časih so kmečki ljudje imeli vso obleko iz domačega platna, zato je Vodnik pel;

»Imam oblačilo

Z domač'ga padvana,

Ženica pa krilo

Iz prav'ga mezlana«.

Pa tudi kupčevali so nekdaj z domačim platnom. Vodnik je tudi djal:

»Če bo bolj pridna po zimi predica,

Dalj bo razljala pod palecem petica«.

In zopet: »Lanovi Slovencem cekine nesó«.

(Bolj zmožnim učencem beri in razlagaj še pesem o lanu. (Glej »Nov.« l. 1857. l. 48!)

Knjige za ljudske šole.

Mislimo, da marsikomu vstrežemo, če »Tovars« pokaže enkrat vse knjige, ki so sedaj zapovedane in se rabijo v naših ljudskih šolah. Imenik ta ima »Katalog des k. k. Schulbücher-Verlages in Wien. 1866.

1. O veroznanstvu.

Mali katekizem za prvošolce (3 pole), veljá 9 kr.

Kršanski katoliški nauk, okrajšan spisek iz velikega katekizma v prašanjih in odgovorih (11 pol), veljá 27 kr.

Mali katekizem v prašanjih in odgovorih za katoliške ljudske šole ($2\frac{1}{2}$ pole), veljá 7 kr.

Kršanski nauk v vprašanjih in odgovorih za četrti razred začetnih šol (13 pol), veljá 32 kr.

Veliki katekizem za ljudske šole ($13\frac{5}{8}$ pole), veljá 33 kr.

Sveti listi, berila in evangelji za nedelje in praznike celega leta in vse dni svetega posta ($22\frac{1}{8}$ pole), veljajo 52 kr.

Zgodbe sv. pisma stare in nove zaveze. Za kat. ljudske šole. S 112 podobšinami in 1 zemljevidom ($17\frac{5}{8}$ pole), veljajo 43 kr.

2. O branji.

Abecednik za slovenske šole na Kranjskem (5 pol), veljá 14 kr.

Slovensko-nemški Abecednik (7 pol), 18 kr.

Pervo berilo za slovenske šole ($9\frac{3}{4}$ pole), veljá 24 kr.

» » » » » s pesemsko prilogo ($11\frac{3}{8}$ pole), 27 kr.